

7η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΤΕΧΝΗ:

Μια γλώσσα για όλους, όλες τις εποχές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΕΡΡΟΣ, «Το παζάρι»

Νεοελληνική Γλώσσα
Γ΄ Γυμνασίου

Λίγα λόγια για τις τεχνικές, το φως και τα βασικά σχήματα

Το φως

Το φως ή πιο σωστά ο ρόλος του φωτός πάνω στ' αντικείμενα είναι για πολλούς λόγους σημαντικός παράγοντας στην τέχνη.

Πρώτον, το φως φανερώνει το σχήμα ενός αντικειμένου. Δεύτερον, μπορεί να προκαλέσει την αίσθηση της λύπης, της χαράς και της ανησυχίας. Για παράδειγμα, το δυνατό φως τονίζει τα σχήματα και δίνει δύναμη στη ζωγραφιά. Αντίθετα, ένα απαλό θαμπό φως μειώνει την ένταση και δίνει ηρεμία και γαλήνη στη ζωγραφιά.

Υπάρχουν δύο πηγές φωτός που μπορούν να φωτίσουν το θέμα σας: η φυσική και η τεχνητή.

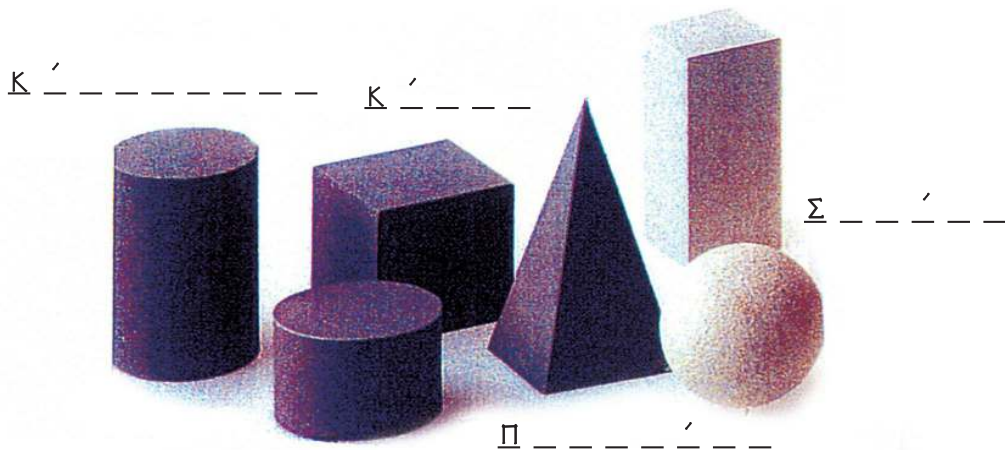
Ένα μεγάλο παράθυρο μπορεί να δώσει το φυσικό φως. Αντίθετα, το τεχνητό φως βοηθάει να δείξουμε αυτό που θέλουμε σε μια ζωγραφιά, δηλαδή να τονίσουμε το πρόσωπο ή τα χέρια ή ένα αντικείμενο.

Υπάρχουν τέσσερις δυνατότητες για να φωτίσουμε μια ζωγραφιά: από μπροστά, από πλάγια αριστερά, από πλάγια δεξιά και από πίσω.

Τα βασικά σχήματα

Εικ.: Είναι σημαντικό να καταλάβει ο ζωγράφος ότι τα σχήματα των αντικειμένων αποτελούν ένα συνδυασμό του κύβου, της σφαίρας και του κυλίνδρου.

Όταν μελετάμε τα σκίτσα των μεγάλων ζωγράφων, θαυμάζουμε τον τρόπο με τον οποίο ξεκινούσαν ένα απλό σκίτσο και στη συνέχεια προχωρούσαν εμπλουτίζοντάς το, μέχρις ότου έφταναν σε ένα ολοκληρωμένο έργο, γεμάτο από ζωηρές λεπτομέρειες.

Ένας από αυτούς, ο Πολ Σεζάν είχε πάντα ένα ενδιαφέρον για τα σχήματα της φύσης. Σε ένα γράμμα προς τον φίλο του και ζωγράφο Εμίλ Μπερνάρ, ο Σεζάν τού έγραψε: «Δες τη φύση σαν να ήταν κύβος, σφαίρα και κύλινδρος».

Χοσέ Μ. Παρραμόν, «Τα πρώτα βήματα στη ζωγραφική» (διασκευή)

Λίγα λόγια για τις τεχνικές, το φως και τα βασικά σχήματα

1. Κοιτάξτε τους δύο ίδιους πίνακες. Περιγράψτε τους. Τι παρατηρείτε;
2. Γιατί ο φωτισμός είναι σημαντικός σ' ένα έργο τέχνης;
3. Πώς μπορούμε να έχουμε φυσικό φωτισμό και πώς τεχνητό;
4. Πότε μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε φυσικό και πότε τεχνητό φωτισμό;
5. Πόσες δυνατότητες έχουμε να φωτίσουμε μια ζωγραφιά;

6. Διαβάστε το κείμενο «Τα βασικά σχήματα». Συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν.

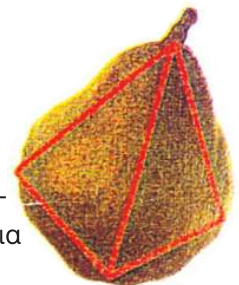
7. **αντικείμενα, σημαντικός, φανερώνει, τονίζει, θαμπό, απαλό, γαλήνη**
 Να βρείτε στην παρένθεση τις λέξεις ή φράσεις που έχουν την ίδια σημασία.
(ελαφρό, κάνει πιο δυνατό, δείχνει, όχι καθαρό, σπουδαίος, πράγματα, μεγάλη ησυχία)

8. Να βρείτε τις αντίθετες λέξεις:

σημαντικός	#	
σωστά	#	
ανησυχία	#	
μειώνει	#	
δίνει	#	
ξεκινούσαν	#	
απλό	#	
γεμάτο	#	

9. Οι ζωγράφοι λένε: «Μέσα στο αντικείμενο που ζωγραφίζετε κρύβεται ένας απλός γεωμετρικός όγκος, όπως μια πυραμίδα, μια σφαίρα ή ένας κύλινδρος».

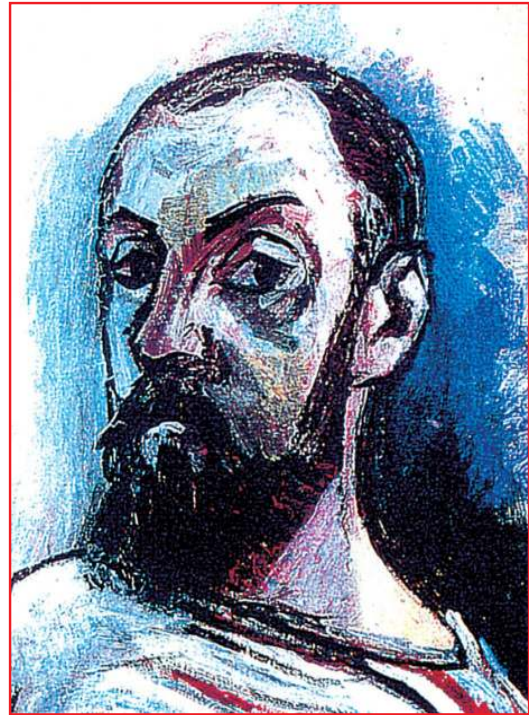
Εσείς κοιτάξτε και την εικόνα με το αχλάδι. Συμφωνείτε; Να ζωγραφίσετε άλλα φρούτα ή πράγματα και να δείξετε το σχήμα που κρύβεται μέσα, όπως το παράδειγμα με το αχλάδι.

Ανρί Ματίς

Δύο μεγάλοι καλλιτέχνες του 20ού αιώνα, ο Πάμπλο Πικάσο και ο Ανρί Ματίς, γνωρίστηκαν το 1905 στο Παρίσι και διατήρησαν μια φιλία που κράτησε μέχρι τον θάνατο του Ματίς το 1954.

Και οι δύο φίλοι παρακολουθούσαν ο ένας τη ζωγραφική του άλλου. Όπως είχε πει ο ίδιος ο Πικάσο: «Ποτέ κανείς δεν έχει κοιτάξει τη ζωγραφική του Ματίς τόσο καλά όσο εγώ. Κι εκείνος τη δική μου...».

Α. Ματίς, Αυτοπροσωπογραφία (1906)

και Πάμπλο Πικάσο

Ο **Ανρί Ματίς** (1869-1954) γεννήθηκε στη Βόρεια Γαλλία. Στα 22 του χρόνια αποφάσισε να αφιερωθεί στην τέχνη. Το 1905 έκανε έκθεση μαζί με τους φίλους του στο «Φθινοπωρινό Σαλόνι» στο Παρίσι. Τα χρώματα στους πίνακές τους ήταν ζωηρά και δεν τους ενδιέφερε να μιμηθούν την πραγματικότητα. Ένα νέο κίνημα στη ζωγραφική, ο φοβισμός, έκανε την εμφάνισή του!

Ο **Πάμπλο Πικάσο** (1881-1973) γεννήθηκε στη Μάλαγα της Ισπανίας. Πολύ μικρός έδειξε τη δεξιότητά του στη ζωγραφική. Στα 19 του εγκαταστάθηκε στο Παρίσι. Το 1907 ζωγράφησε τις «Δεσποινίδες της Αβινιόν», και γεννήθηκε ο κυβισμός.

Κύριοι Πικάσο και Ματίς, ζωγραφίζατε από μικροί;

Πικάσο: «Όταν ήμουν 12 ετών ζωγράφιζα όπως ο Ραφαήλ, ο μεγάλος Δάσκαλος της Αναγέννησης. Έπειτα από πολλά χρόνια κατόρθωσα να ζωγραφίζω όπως ένα παιδί».

Ματίς: «Νεαρός ήμουν φοιτητής της Νομικής. Αρρώστησα όμως και χρειάστηκε να μείνω στο κρεβάτι. Εκεί, για να περάσει η ώρα μου ευχάριστα, άρχισα να κάνω αντίγραφα. Αυτό ήταν! Κόλλησα το μικρόβιο της ζωγραφικής! Ζήτησα από τους γονείς μου να με αφήσουν να σπουδάσω ζωγραφική. Τα κατάφερα τελικά!»

Π. Πικάσο, Αυτοπροσωπογραφία (1906)

Ο Πικάσο δούλευε ασταμάτητα κυρίως τη νύχτα. Δεν ξεχώριζε τον χώρο που ζούσε από τον χώρο που δούλευε. Τα δωμάτιά του ήταν γεμάτα από πίνακες και κεραμικά, από τα υλικά του και από διάφορα αντικείμενα. Ξεκινούσε με ένα έργο σχεδιάζοντας πρώτα τη βασική του δομή με λίγες γραμμές ή σχήματα. Έχει κανείς την εντύπωση ότι είχε εξαρχής στη φαντασία του την εικόνα που ήθελε να ζωγραφίσει. Όταν άρχιζε να ζωγραφίζει πάνω στο αρχικό του σχέδιο, έκανε συνεχώς πειράματα. Άλλαζε συνέχεια τις γραμμές, τα σχήματα, τα χρώματα. Ο ίδιος κάποτε είπε ότι όταν ζωγράφιζε, δεν έφαγνε, αλλά εύρισκε. Τι εννοούσε με αυτό; Εννοούσε ότι μέσα από αυτές τις πολυάριθμες αλλαγές προσπαθούσε να φτιάξει την εικόνα που είχε αρχικά στο μυαλό του.

Π. Πικάσο,
Οι τρεις μουσικοί (1921)

A. Ματίς,
Οι Μαροκινοί (1915-16)

ΧΡΩΜΑ

Για τον Ματίς το μαύρο είναι χρώμα, όπως στον πίνακα «Οι Μαροκινοί» (1915-16). Χρησιμοποιεί τη μεγάλη μαύρη χρωματική επιφάνεια ως ισότιμο χρώμα με τις άλλες επιφάνειες.

Για τον Πικάσο στους «Τρεις μουσικούς» (1921) το μαύρο είναι κυρίως ένα μέσο για να εκφράσει με θεατρικό τρόπο το σκηνικό βάθος, μιμούμενος κάπως τη σκηνή ενός θεάτρου.

Ανρί Ματίς και Πάμπλο Πικάσο

1. Φανταστείτε ότι έχετε μπροστά σας τον Ανρί Ματίς και τον Πάμπλο Πικάσο. Πάρτε τους συνέντευξη. Δουλέψτε ανά δύο. Ο ένας θα έχει το ρόλο του δημοσιογράφου και θα κάνει ερωτήσεις και ο άλλος θα έχει το ρόλο του καλλιτέχνη και θα απαντάει. Ρωτήστε τους πού γεννήθηκαν, πότε, πότε έγιναν φίλοι, αν ήταν καλοί φίλοι, αν ζωγράφιζαν από μικροί, αν νομίζουν ότι έφεραν κάτι καινούριο στη ζωγραφική.
2. Ποιο χρώμα αγαπούν και οι δύο καλλιτέχνες; Μπορείτε να εξηγήσετε γιατί;
3. α. Μπορείτε να πείτε τι βλέπετε στους δύο πίνακες: του Πικάσο, «Οι τρεις μουσικοί» και του Ανρί Ματίς «Οι Μαροκινοί». Μιλήστε για τα χρώματα και για τα σχήματα (κύκλος, τρίγωνο, τετράγωνο, ρόμβοι, γραμμές).
β. Νομίζετε ότι βλέπετε στα έργα αυτό που λέει ο τίτλος τους;
4. Ο Μποτιτσέλι είναι ζωγράφος της Αναγέννησης. Κοιτάξτε τον πίνακά του «Η γέννηση της Αφροδίτης». Μπορείτε να πείτε τι βλέπετε; Σας αρέσει ο πίνακας; Κοιτάξτε τώρα την «Αυτοπροσωπογραφία» του Ανρί Ματίς. Τι παρατηρείτε; Οι δύο πίνακες έχουν την ίδια τεχνική; (Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και τις λέξεις: απλές γραμμές, χρώματα, θέμα, τοπίο, κοχύλι, μυθολογία.)

Η γέννηση της Αφροδίτης

Αυτοπροσωπογραφία

5. Μπορείτε να βρείτε λέξεις με το ίδιο νόημα (συνώνυμες) στην απέναντι στήλη;

διατήρησαν		έπρεπε
να αφιερωθεί		να κάνουν ακριβώς το ίδιο
να μιμηθούν		πήγε να μείνει
εγκαταστάθηκε		κράτησαν
χρειάστηκε		να δώσει όλη του τη ζωή για να κάνει κάτι
κατόρθωσα		μπόρεσα

6. Διαβάστε το κείμενο «Ο Πικάσο δούλευε...».
- Μπορείτε να φανταστείτε πώς ήταν το εργαστήριο του ζωγράφου και να το περιγράψετε;
 - Με ποιο τρόπο ζωγράφιζε ο Πικάσο;

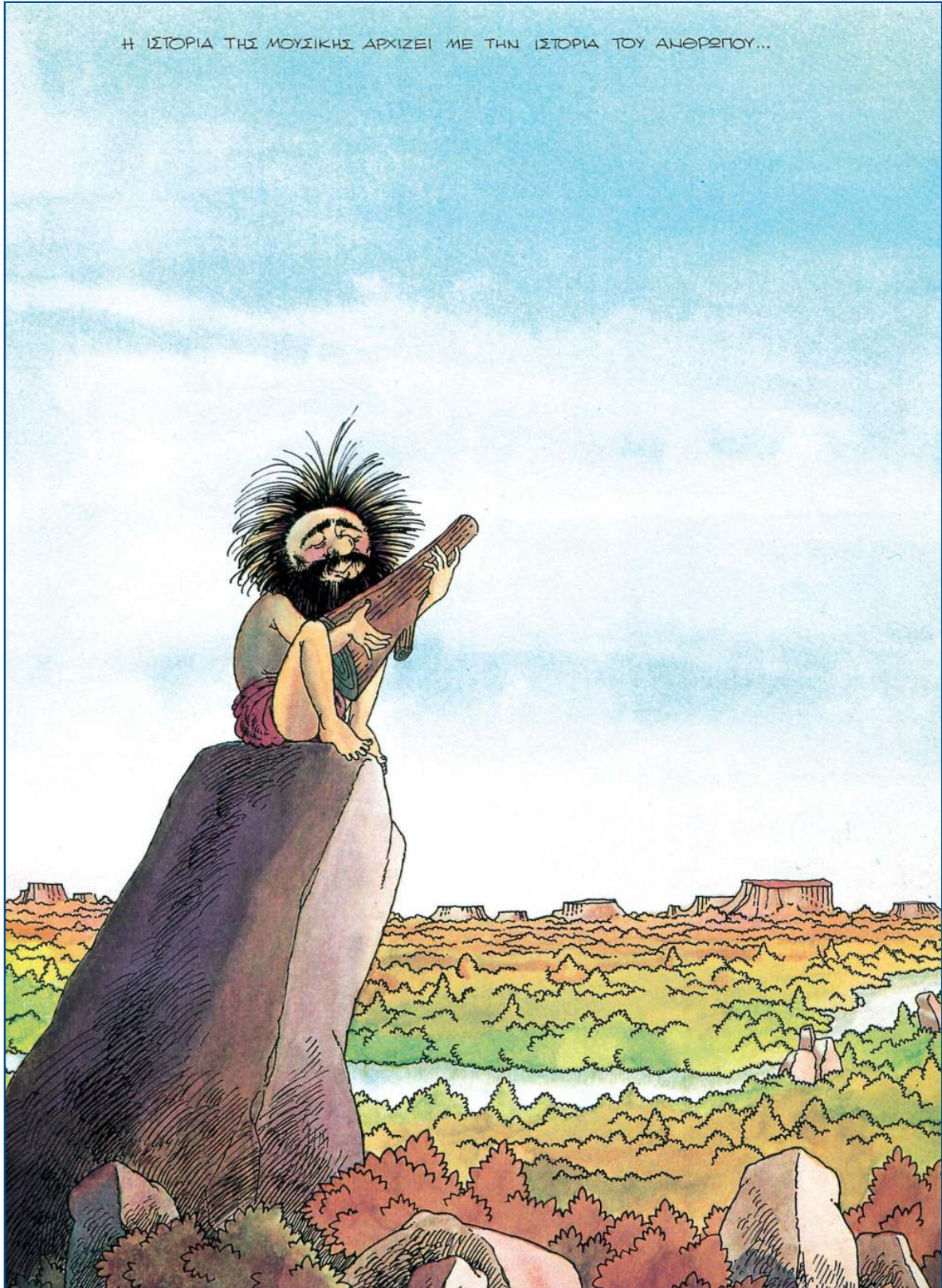
7. Γράψτε σε ένα περιοδικό τέχνης τι σημαίνουν τα λόγια του Πάμπλο Πικάσο: «Όταν ήμουν 12 χρονών ζωγράφιζα όπως ο Ραφαήλ, ο μεγάλος δάσκαλος της Αναγέννησης. Έπειτα από πολλά χρόνια κατόρθωσα να ζωγραφίζω όπως ένα παιδί».

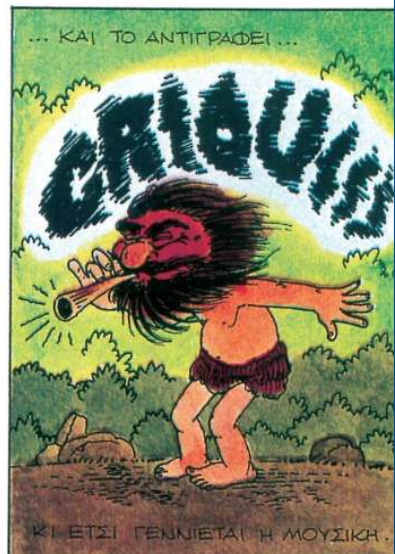
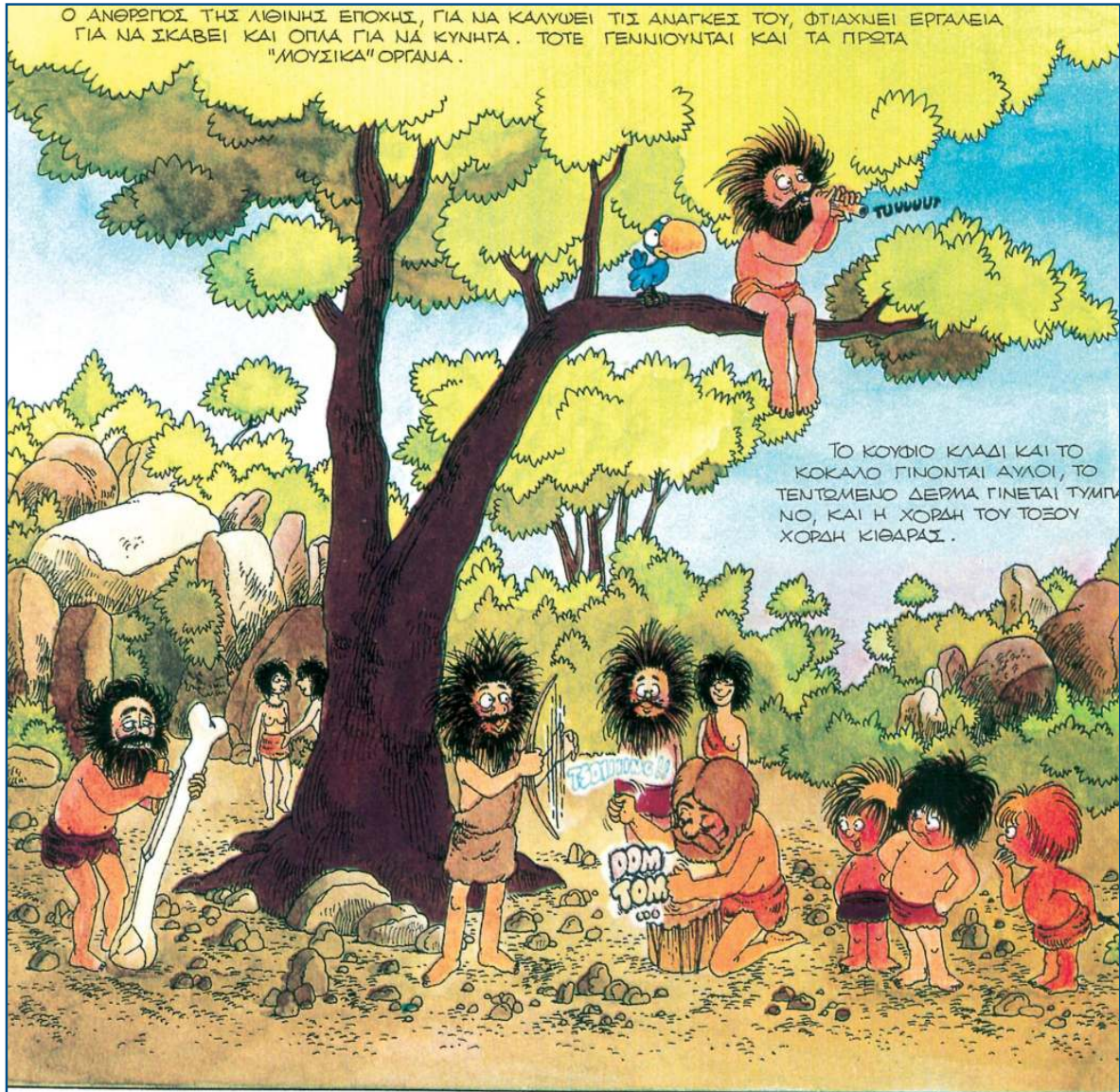

Η ιστορία της μουσικής σε σκίτσα

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ...

Lemery-Deyries, «Ιστορία της μουσικής σε έγχρωμα σχέδια»

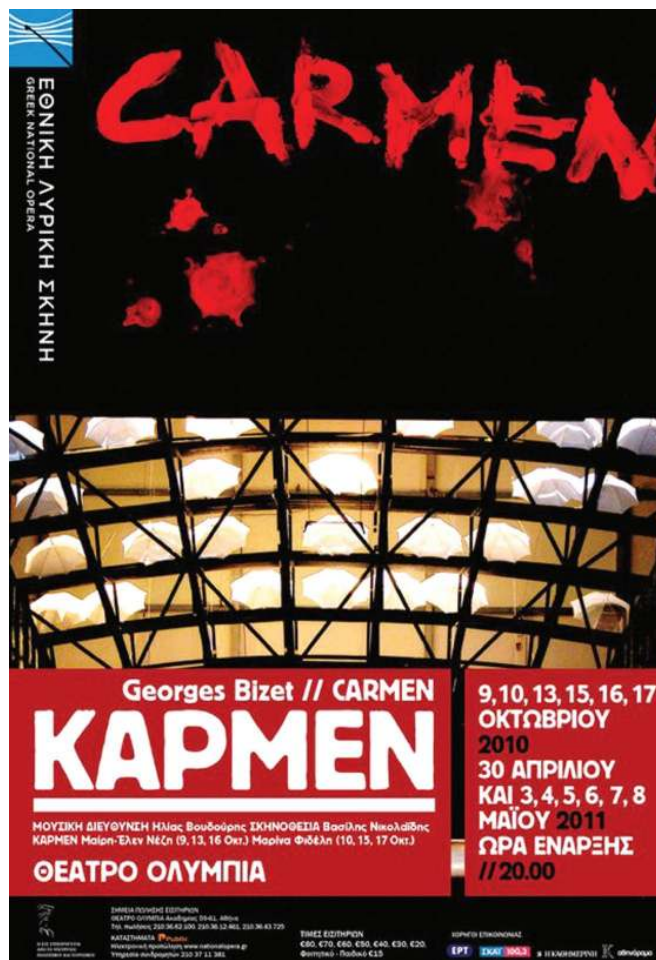
Η ιστορία της μουσικής σε σκίτσα

Η εικονογραφημένη ιστορία δείχνει πώς άρχισαν οι άνθρωποι να ασχολούνται με τη μουσική και πόσο πολύ προχώρησαν. Με αφορμή αυτή την εικονογραφημένη ιστορία διηγηθείτε με λόγια αντί για εικόνες την ιστορία της εξέλιξης της μουσικής.

Κάρμεν

<http://twitpic.com/2tboyb>, 2011

Κάρμεν

1. Αφού πρώτα κοιτάξετε και διαβάσετε την αφίσα, στη συνέχεια περιγράψτε τι παριστάνει.

2. Φανταστείτε ότι είστε δημοσιογράφος και πρέπει να γράψετε ένα κείμενο-πρόσκληση για την παράσταση που διαφημίζεται στην αφίσα. Τι θα γράφατε;

«Σεκέρ παρέ», η νέα θεατρική παράσταση της Σιουκράν Ραϊφ

Το όνομα του έργου μπορεί να παραπέμπει σε ένα πολύ γνωστό ανατολίτικο γλυκό, αλλά είναι και το όνομα της πρωταγωνίστριας του έργου, που διαδραματίζεται στην Κωνσταντινούπολη. Η παρουσίαση του «Σεκέρ παρέ» έγινε από τη σκηνοθέτρια και τους πρωταγωνιστές σε συνέντευξη που δόθηκε στην ελληνική και στην τουρκική γλώσσα στα γραφεία του Συλλόγου Επιστημόνων Μειονότητας.

Η Σιουκράν Ραϊφ μίλησε για την υπόθεση της παράστασης: «Σεκέρ παρέ είναι το όνομα μιας κοπέλας που μένει στη γειτονιά Γαλατά της Κωνσταντινούπολης στο τέλος της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Σε αυτή τη γειτονιά μένει κι ένας διοικητής της αστυνομίας που εκμεταλλεύεται την εξουσία του και κάνει διάφορες παρανομίες και στη δουλειά και μέσα στην οικογένειά του. Για να τα κρύψει όλα αυτά και για να προστατέψει τα συμφέροντα του, χρησιμοποιεί τους ανθρώπους που είναι γύρω του. Κάνει ρουσφέτια στα μαγαζιά και κερδίζει παράνομα χρήματα. Τελικά, όμως, τα χάνει όλα εξαιτίας ενός φρουρού που λέγεται Τζουνάλι και ο οποίος αποκαλύπτει τις απάτες του.

Έτσι, στο τέλος του έργου καταλαβαίνουμε ότι οι τίμιοι πάντα κερδίζουν. Αυτό είναι και το μήνυμα του έργου που επιλέξαμε, ότι ο τίμιος βγαίνει πάντα κερδισμένος».

Το έργο θα ανεβεί στην τουρκική γλώσσα, αλλά θα υπάρχει και μία περίληψη στα ελληνικά. Η σκηνοθέτρια κάλεσε μειονοτικούς

και πλειονοτικούς να παρακολουθήσουν την παράσταση: «Απευθυνόμαστε σε όλους τους δικούς μας ανθρώπους που ζουν στη Θράκη, αλλά εγώ περιμένω και από την πλειονότητα θεατές, γιατί έχουμε μια περίληψη που μιλάει για το έργο στα ελληνικά. Θα μπορέσουν έτσι να χαρούν μια παράσταση που διαδραματίζεται στη γειτονική χώρα κι αυτό είναι ευχάριστο, γιατί οι δύο λαοί μοιάζουμε πάρα πολύ. Με τους χριστιανούς συμπολίτες μας συνδέουν κοινά στοιχεία ακόμη και στη σημερινή εποχή».

Στην Κομοτηνή θα δοθούν πέντε παραστάσεις του «Σεκέρ παρέ» στις 19, 20, 21, 22 και 23 Μαρτίου στις 20:30 στο κέντρο ΡΕΞ της Εργατικής Εστίας, ενώ στην Ξάνθη η παράσταση θα ανεβεί στις 17 και 18 Απριλίου.

Συντελεστές της παράστασης:

Σκηνοθεσία: Σιουκράν Ραϊφ

Σενάριο: Γιαβούζ Τουργούτ

Ηθοποιοί: Δουρχάν Ριτβάν,

Γκασήλ Σεμπαετίν, Ερδέμ Αχμέτ,

Βιλντάν Γιουσούφ, Σενέμ Αχού Τοπούζ,

Ελτσίν Χατζημπράμ,

Αλέβ Κιρχουσεϊνογλου, Σενάι Μουσταφά,

Μουσταφά Αρήφ, Χαλήλ Μουσλή,

Σεβτζάν Αϊδίν, Νουρ Νουρή, Σινάν Χαλήλ

και Μολλά Τουργούτ.

<http://www.turkishgreeknews.org/>, 2011 (δίασκειη)

«Σεκέρ παρέ»

1. Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο και βρείτε το σωστό:

- **Η λέξη «Σεκέρ παρέ» αναφέρεται:**
 - α. σε ένα ανατολίτικο γλυκό.
 - β. στην πρωταγωνίστρια του έργου.
 - γ. και στα δύο παραπάνω.

- **Η Σιουκράν Ραϊφ είναι:**
 - α. σκηνοθέτρια.
 - β. ηθοποιός.
 - γ. σεναριογράφος.

- **Η υπόθεση του έργου διαδραματίζεται:**
 - α. στην Κομοτηνή.
 - β. στην Ξάνθη.
 - γ. στην Κωνσταντινούπολη.

- **Οι βασικοί ήρωες του έργου είναι:**
 - α. τρεις.
 - β. δύο.
 - γ. τέσσερις.

- **Το έργο θα παρουσιαστεί:**
 - α. μόνο στα ελληνικά.
 - β. μόνο στα τουρκικά.
 - γ. στα τουρκικά και με μια περίληψη στα ελληνικά.

- **Όταν η σκηνοθέτρια του έργου αναφέρεται στους μειονοτικούς πολίτες της Θράκης, ποιους εννοεί;**
 - α. τους μουσουλμάνους.
 - β. τους χριστιανούς.
 - γ. και τους δύο.

- **Όταν η σκηνοθέτρια του έργου αναφέρεται στους πλειονοτικούς πολίτες της Θράκης, ποιους εννοεί;**
 - α. τους χριστιανούς.
 - β. τους μουσουλμάνους.
 - γ. και τους δύο.

- **Το έργο θα παιχτεί:**
 - α. τον Απρίλιο στην Κομοτηνή.
 - β. τον Μάιο στην Ξάνθη.
 - γ. τον Μάρτιο στην Κομοτηνή και τον Απρίλιο στην Ξάνθη.

2. Απαντήστε με λίγα λόγια:

- Ποια είναι η υπόθεση του έργου; Ποιο είναι το μήνυμα που θέλει να στείλει στους θεατές;
- Γιατί η σκηνοθέτρια πιστεύει ότι το έργο πρέπει να το παρακολουθήσουν και μουσουλμάνοι και χριστιανοί;

3. Ο Σύλλογος Επιστημόνων Μειονότητας της Δυτικής Θράκης ζήτησε από το διευθυντή του σχολείου σας να κάνει διαγωνισμό για τη δημιουργία της καλύτερης αφίσας που θα διαφημίζει τη θεατρική παράσταση «Σεκέρ παρέ» στην πόλη σας. Χωριστείτε σε ομάδες και σχεδιάστε την αφίσα της παράστασης χρησιμοποιώντας πληροφορίες από το κείμενο:

- Πότε θα γίνει
- Πού θα γίνει
- Σε ποιο χώρο
- Σε ποιες γλώσσες
- Ποιοι είναι οι συντελεστές της παράστασης (σκηνοθέτης, σεναριογράφος, ηθοποιοί).

4. Θέλετε να ενημερώσετε τους φίλους και τους συγγενείς σας για την παράσταση «Σεκέρ παρέ». Γράψτε ένα γράμμα ή ένα ηλεκτρονικό μήνυμα και περιγράψτε τις βασικές πληροφορίες του έργου, ώστε να τους πείσετε να το δουν.

5. Βρείτε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τουρκικά θεατρικά έργα που έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά και για ελληνικά θεατρικά έργα που έχουν μεταφραστεί στα τουρκικά. Σημειώστε σε έναν πίνακα τον τίτλο του έργου, το όνομα του συγγραφέα και μια σύντομη περιγραφή της υπόθεσης.

6. Ρωτήστε να μάθετε πώς φτιάχνεται το γλυκό σεκέρ παρέ. Γράψτε τη συνταγή ή τις συνταγές που θα βρείτε και φέρτε τες στην τάξη για να τις συγκρίνετε με αυτές των συμμαθητών σας.

7. Ρωτήστε τους γονείς σας να σας περιγράψουν κάποια θεατρική παράσταση που παρακολούθησαν και τους άρεσε. Σημειώστε τον τίτλο, την υπόθεση ή άλλες πληροφορίες και συζητήστε όλοι μαζί στην τάξη για τις παραστάσεις αυτές.

8. Βρείτε τη συνώνυμη για κάθε υπογραμμισμένη λέξη.

- Το θεατρικό έργο θα ανεβεί στην τουρκική γλώσσα, αλλά θα υπάρχει και μία περίληψη στα ελληνικά.

α. θα μεταφραστεί β. θα παρουσιαστεί γ. θα γραφτεί

- Το έργο διαδραματίζεται στην Κωνσταντινούπολη.

α. λαμβάνει χώρα (= γίνεται) β. παρουσιάζεται γ. παίζεται

- Ο διοικητής της αστυνομίας έκανε ρουσφέτια στα μαγαζιά και κέρδιζε παράνομα χρήματα.

α. πράξεις β. χάρες γ. παράπονα

- Ένας φρουρός της αστυνομίας αποκάλυψε τις απάτες του.

α. έμαθε β. εμπόδισε γ. φανέρωσε

Μελίνα Μερκούρη

Η Μελίνα Μερκούρη ήταν μια από τις σημαντικότερες Ελληνίδες του 20ού αιώνα. Υπήρξε πολύμορφη προσωπικότητα. Κορυφαία αγωνίστρια της Δημοκρατίας στον αγώνα κατά της χούντας (1967-1974). Σπουδαία ηθοποιός του θεάτρου και του κινηματογράφου με διεθνή καριέρα. Πολιτικός που σημάδεψε με την παρουσία της τον πολιτισμό της Ελλάδας, τον έφερε στις πρώτες σελίδες των εφημερίδων. Πίστευε ότι ο πολιτισμός είναι η βαριά βιομηχανία μας. Ότι είναι ένα σοβαρό εξαγωγίμο προϊόν και ότι έχει μεγάλη σημασία και αξία η ανάδειξή του.

Το πραγματικό της όνομα ήταν Αμαλία-Μαρία, δεν τη φώναξαν όμως έτσι ποτέ. Το όνομα που θα χρησιμοποιούσαν σε όλη της τη ζωή, και με το οποίο έγινε πασίγνωστη, ήταν το «Μελίνα». Η Μελίνα Μερκούρη γεννήθηκε στην Αθήνα, στις 18 Οκτωβρίου του 1920.

Αφού το 1944 αποφοιτά από τη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου, εντάσσεται στο

δυναμικό του ίδιου θεάτρου. Η πρώτη της όμως μεγάλη επιτυχία έρχεται με το «Λεωφορείο ο πόθος» του Τενεσί Ουίλιαμς, παράσταση του «Θεάτρου Τέχνης». Συνεχίζει τη συνεργασία της με τον Κάρολο Κουν και το «Θέατρο Τέχνης».

Ακολουθεί μια περίοδος που ζει στο Παρίσι. Δύο χρόνια μετά επιστρέφει στην Ελλάδα και της γίνεται η πρώτη πρόταση να πρωταγωνιστήσει σε κινηματογραφική ταινία. Πρόκειται για τη "Στέλλα" του Μιχάλη Κακογιάννη. Η ταινία επαινέθηκε ιδιαίτερα στο κινηματογραφικό φεστιβάλ των Κανών το 1956. Εκεί γνώρισε τον Αμερικανό σκηνοθέτη Ζυλ Ντασσέν, κατοπινό σύζυγό της. Η Μελίνα θα πρωταγωνιστήσει στην ταινία του «Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται» την ίδια χρονιά και από τότε θα παίξει σε πολλές ακόμα ταινίες του, όπως στο «Ποτέ την Κυριακή», στη «Φαίδρα» κ.ά. Για την ερμηνεία της στην ταινία «Ποτέ την Κυριακή» θα πάρει στις Κάνες το βραβείο γυναικείας ερμηνείας. Η ταινία είναι υποψήφια για πέντε Όσκαρ.

Επίσης η Μελίνα πρωταγωνιστεί σε ταινίες διακεκριμένων δημιουργών, όπως του Βιτόριο Ντε Σίκα (Η Δευτέρα παρουσία), του Νόρμαν Τζούισον (Σικάγο-Σικάγο), του Καρλ Φόρμαν (Οι Νικητές) κ.ά. Συνολικά, έχει πρωταγωνιστήσει σε 19 ταινίες. Την περίοδο από το 1960 έως το 1967 αφοσιώνεται στο θέατρο, όπου διαπρέπει κοντά στο Κάρολο Κουν. Η διεθνής αναγνώριση είναι πλέον γεγονός. Η Μελίνα θα ανοίξει τα φτερά της το 1967 για το Μπρόντγουεϊ της Νέας Υόρκης, για να παίξει στο "Ίλια Ντάρλινγκ" με το σύζυγό της Ζυλ Ντασσέν. Εκεί θα πληροφορηθεί ότι στην Ελλάδα έγινε στρατιωτικό πραξικόπημα. Η Μελίνα κάνει δηλώσεις στις τηλεοπτικές κάμερες των

αμερικανικών μέσων μαζικής ενημέρωσης. Για τις δηλώσεις αυτές, η χούντα θα της αφαιρέσει την ελληνική ιθαγένεια. Εκείνη θα απαντήσει με το ιστορικό πλέον: «Γεννήθηκα Ελληνίδα και θα πεθάνω Ελληνίδα».

Θα συμμετάσχει σε διαδηλώσεις, απεργίες πείνας, συναυλίες και πολιτικές εκδηλώσεις ενάντια στους συνταγματάρχες. Στις 26 Ιουλίου του 1974, δύο μόλις μέρες μετά την πτώση της χούντας, επιστρέφει στην Ελλάδα.

Με την επιστροφή και την οριστική εγκατάστασή της στην Ελλάδα, συνεχίζει την πολιτική της δράση.

Συνεχίζει επίσης τη δουλειά της στο θέατρο και στον κινηματογράφο, τον Οκτώβριο του 1981, η Μελίνα Μερκούρη ορίζεται Υπουργός Πολιτισμού και παραμένει στη θέση αυτή και τα οκτώ χρόνια. Η Μελίνα Μερκούρη ως Υπουργός Πολιτισμού φρόντιζε για να γίνουν πραγματικότητα τα οράματά της. Ένα από τα σημαντικότερα υπήρξε η επιστροφή στην Ελλάδα των Μαρμάρων του Παρθενώνα, που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο. Έθεσε

το θέμα επίσημα για πρώτη φορά ως Υπουργός Πολιτισμού τον Ιούλιο του 1982 στο Μεξικό, στη Διεθνή Διάσκεψη Υπουργών Πολιτισμού και δεν σταμάτησε να αγωνίζεται γι' αυτό μέχρι το θάνατό της. Για να υποβοηθηθεί το αίτημα της επιστροφής των Μαρμάρων, συνέλαβε την ιδέα ενός νέου Μουσείου Ακρόπολης και προκήρυξε διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για την κατασκευή του.

Εμπνεύστηκε και ξεκίνησε το θεσμό των Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης, που υλοποιήθηκε το 1985 με πρώτη Πολιτιστική Πρωτεύουσα την Αθήνα. Ο θεσμός των Πολιτιστικών Πρωτευουσών είναι σήμερα ο πιο σοβαρός και μεγάλος επίσημος πολιτιστικός θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Μελίνα έφυγε από τη ζωή στις 6 Μαρτίου 1994.

Μανουέλα Παυλίδου, «Μελίνα Μερκούρη: Στο εκράν της αθανασίας», ηλ. περ. «ως 3», 2010 (http://www.os3.gr/arhive_afieromata/) (δισκευή)

Μελίνα Μερκούρη

1. Για ποιους λόγους, κατά τη γνώμη σας, χαρακτήρισαν τη Μελίνα Μερκούρη «τελευταία Ελληνίδα θεά»;
2. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο, βρείτε το σωστό:
 - **Το πραγματικό όνομα της Μελίνας Μερκούρη ήταν:**
 - α. Αμαλία.
 - β. Μελίνα.
 - γ. Αμαλία-Μαρία.
 - **Η Μελίνα ήταν:**
 - α. ηθοποιός.
 - β. πολιτικός.
 - γ. και τα δύο παραπάνω.
 - **Μόλις ολοκλήρωσε της σπουδές της, άρχισε να δουλεύει στο:**
 - α. Θέατρο Τέχνης.
 - β. Εθνικό Θέατρο.
 - γ. εξωτερικό.
 - **Βραβεύτηκε στο φεστιβάλ των Κανών με το βραβείο γυναικείας ερμηνείας για το ρόλο της στην ταινία:**
 - α. Στέλλα.
 - β. Ποτέ την Κυριακή.
 - γ. Φαίδρα.
 - **Όταν μαθαίνει ότι στην Ελλάδα έγινε στρατιωτικό πραξικόπημα, η Μελίνα βρισκόταν:**
 - α. στο Λονδίνο.
 - β. στη Νέα Υόρκη.
 - γ. στο Παρίσι.
 - **Μετά την πώση της χούντας η Μελίνα Μερκούρη επιστρέφει στην Ελλάδα και ασχολείται με:**
 - α. την ηθοποιία.
 - β. την πολιτική.
 - γ. και με τα δύο παραπάνω.
 - **Η πρώτη φορά που η Μελίνα Μερκούρη θέτει επίσημα το ζήτημα της επιστροφής των μαρμάρων του Παρθενώνα ήταν:**
 - α. το 1985.
 - β. το 1982.
 - γ. το 1987.

3. Σημειώστε δίπλα στις παρακάτω προτάσεις Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ)::

- Η Μελίνα Μερκούρη ως ηθοποιός δεν ασχολήθηκε με το θέατρο.
- Η Μελίνα θεωρούσε τον τουρισμό τη βαριά βιομηχανία της Ελλάδας.
- Η Μελίνα έπαιξε και σε ταινίες στο εξωτερικό.
- Η Μελίνα υπήρξε Υπουργός Παιδείας.
- Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης ήταν δική της ιδέα.
- Η πρώτη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης ήταν η Θεσσαλονίκη.

4. Βρείτε πληροφορίες για το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και συζητήστε με τους συμμαθητές σας για τη σημασία που έχει ο θεσμός αυτός. Ποιες ελληνικές πόλεις υπήρξαν Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης;

5. Βρείτε τη σωστή λέξη για να συμπληρώσετε τα κενά:

- Κάθε ενήλικος _____ έχει δικαίωμα ψήφου.
 α. πολιτικός β. άνθρωπος γ. πολίτης
- Κάθισε να μιλήσουμε σαν _____ άνθρωποι.
 α. πολιτιστικοί β. πολιτισμένοι γ. απολίτιστοι
- Ο _____ είναι η βαριά βιομηχανία της χώρας μας.
 α. τουρισμός β. πολιτισμός γ. πολίτης
- Εκτός από ηθοποιός η Μελίνα ήταν και _____ .
 α. πολίτης β. πολιτικός γ. σκηνοθέτης
- Η Αθήνα ήταν η πρώτη _____ Πρωτεύουσα της Ευρώπης.
 α. πολιτισμική β. πολιτιστική γ. πολιτική

Ο Κουστουρίτσα στην Ελλάδα για τρεις συναυλίες

Στην Ελλάδα θα βρεθεί ο διάσημος Σερβοβόσνιος σκηνοθέτης Εμίρ Κουστουρίτσα με την μπάντα του, τη γνωστή «The No Smoking Band», για τρεις συναυλίες στις οποίες το ροκ συναντά το βαλκανικό πανηγύρι.

Η πρώτη απ' αυτές θα δοθεί στις 4 Απριλίου στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης και θ' ακολουθήσουν δύο ακόμη, στις 5 και 6 Απριλίου, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Διάσημος σκηνοθέτης, ηθοποιός, μουσικός και τραγουδιστής, ο δημιουργός των ταινιών «Ο καιρός των Τσιγγάνων», «Underground», «Ο μπαμπάς λείπει ταξίδι για δουλειές», «Arizona Dream», που σάρωσαν τα χρυσά βραβεία στα φεστιβάλ Καννών, Βενετίας και Βερολίνου, ο Εμίρ Κουστουρίτσα έρχεται στην Ελλάδα φέρνοντας μαζί του ό,τι ακριβώς πρόβαλε με τις ταινίες του κι αγάπησε περισσότερο: τον βαλκανικό ήχο από τα χάλκινα πνευστά, τα βιολιά και την γκρανκάσα* παντρεμένο αρμονικά με τη ροκ μουσική της δικής του ηλεκτρικής κιθάρας.

Μελωδίες άλλοτε χαρούμενες κι άλλοτε λυπητερές, παραδοσιακά ακούσματα, δημοτικά και τσιγγάνικα τραγούδια δημιουργούν ένα πολύχρωμο «παζλ», που ενώνει τους ανθρώπους διαφορετικών τόπων, φυλών και εποχών.

Αυτή τη μουσική ανέδειξε και πρόβαλε διεθνώς τα τελευταία χρόνια ο πολυβραβευμένος Εμίρ Κουστουρίτσα ως σκηνοθέτης αλλά και ως ηθοποιός, μουσικός και τραγουδιστής.

Μεγαλωμένος σε μουσουλμανική οικογένεια στη Γκόριτσα, είναι ο εθνικός πρεσβευτής της Σερβίας στη UNICEF και διευθύνει το φεστιβάλ κινηματογράφου που ίδρυσε ο ίδιος στο Κάσπεντορφ.

Εκτός από τις ταινίες του, που του χάρισαν μεγάλες τιμητικές διακρίσεις, ο Κουστουρίτσα ποτέ δε λησμόνησε τις μουσικές ρίζες του, καθώς από το 1986 συνεργάστηκε ως μπασιίστας και ενορχηστρωτής με ένα ροκ συγκρότημα στο Σεράγεβο.

Τα τελευταία χρόνια αποτελεί την «ψυχή» του συγκροτήματος «Emir Kusturica and The No Smoking Orchestra», στο οποίο μάλιστα συμμετέχει και ο ένας του γιος ως ντράμερ.

Μαζί τους δημιούργησε μία πανκ όπερα, έγραψε τη μουσική για πολλές ταινίες του και κυκλοφόρησε ως τώρα επτά άλμπουμ.

<http://www.skai.gr>, 29/3/2011 (διασκευή)

* γκρανκάσα: πολύ μεγάλο τύμπανο

Ο Κουστουρίτσα στην Ελλάδα για τρεις συναυλίες

1. Με βάση το κείμενο σημειώστε Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) στις παρακάτω προτάσεις:

- Ο Εμίρ Κουστουρίτσα είναι Έλληνας.
- Είναι σκηνοθέτης, ηθοποιός, μουσικός και τραγουδιστής.
- Θα δώσει τρεις συναυλίες στην Ελλάδα.
- Έχει βραβευτεί μόνο στο Φεστιβάλ Καννών.
- Χρησιμοποιεί κυρίως ροκ μουσική στις ταινίες του.
- Μεγάλωσε σε μουσουλμανική οικογένεια.
- Έγραψε ο ίδιος τη μουσική σε πολλές ταινίες του.

2. Απαντήστε με λίγα λόγια:

- Ποιες ταινίες σκηνοθέτησε ο Κουστουρίτσα;
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της μουσικής των ταινιών του;
- Πώς λέγεται το συγκρότημα που διευθύνει; Ποιο όργανο παίζει ο ίδιος και ποιο ο γιος του;

3. Συμπληρώστε το βιογραφικό σημείωμα του Κουστουρίτσα.

Όνομα: _____

Επίθετο: _____

Τόπος γέννησης (χώρα και πόλη): _____

Επάγγελμα: _____

Ταινίες: _____

Βραβεία σε φεστιβάλ κινηματογράφου: _____

4. Ο αγαπημένος σας σκηνοθέτης, ηθοποιός ή μουσικός έρχεται στην πόλη σας για κάποια παράσταση ή συναυλία. Γράψτε στη στήλη «Πολιτιστικές εκδηλώσεις» της σχολικής εφημερίδας ένα σύντομο κείμενο για να ανακοινώσετε το γεγονός. Μην ξεχάσετε να γράψετε για το πού και το πότε θα γίνει η παράσταση ή η συναυλία και λίγα λόγια για τον καλλιτέχνη, ώστε να τον γνωρίσουν κι αυτοί που δεν τον ξέρουν. (Θα σας βοηθήσει το κείμενο που διαβάσατε.)

5. **Ομαδική εργασία:**

Χωριστείτε σε ομάδες και ετοιμάστε μια παρουσίαση για τα παρακάτω είδη μουσικής: κλασική μουσική, λαϊκή μουσική (ελληνική και τουρκική), ροκ, ποπ, τζαζ και χιπ χοπ. Κάθε ομάδα θα αναλάβει να βρει πληροφορίες για ένα μουσικό είδος και θα γράψει ένα κείμενο για αυτό. Μία ομάδα θα συγκεντρώσει το υλικό των άλλων ομάδων και θα ετοιμάσει μια παρουσίαση στον υπολογιστή. Η παρουσίαση για κάθε μουσικό είδος θα πρέπει να έχει τις εξής πληροφορίες:

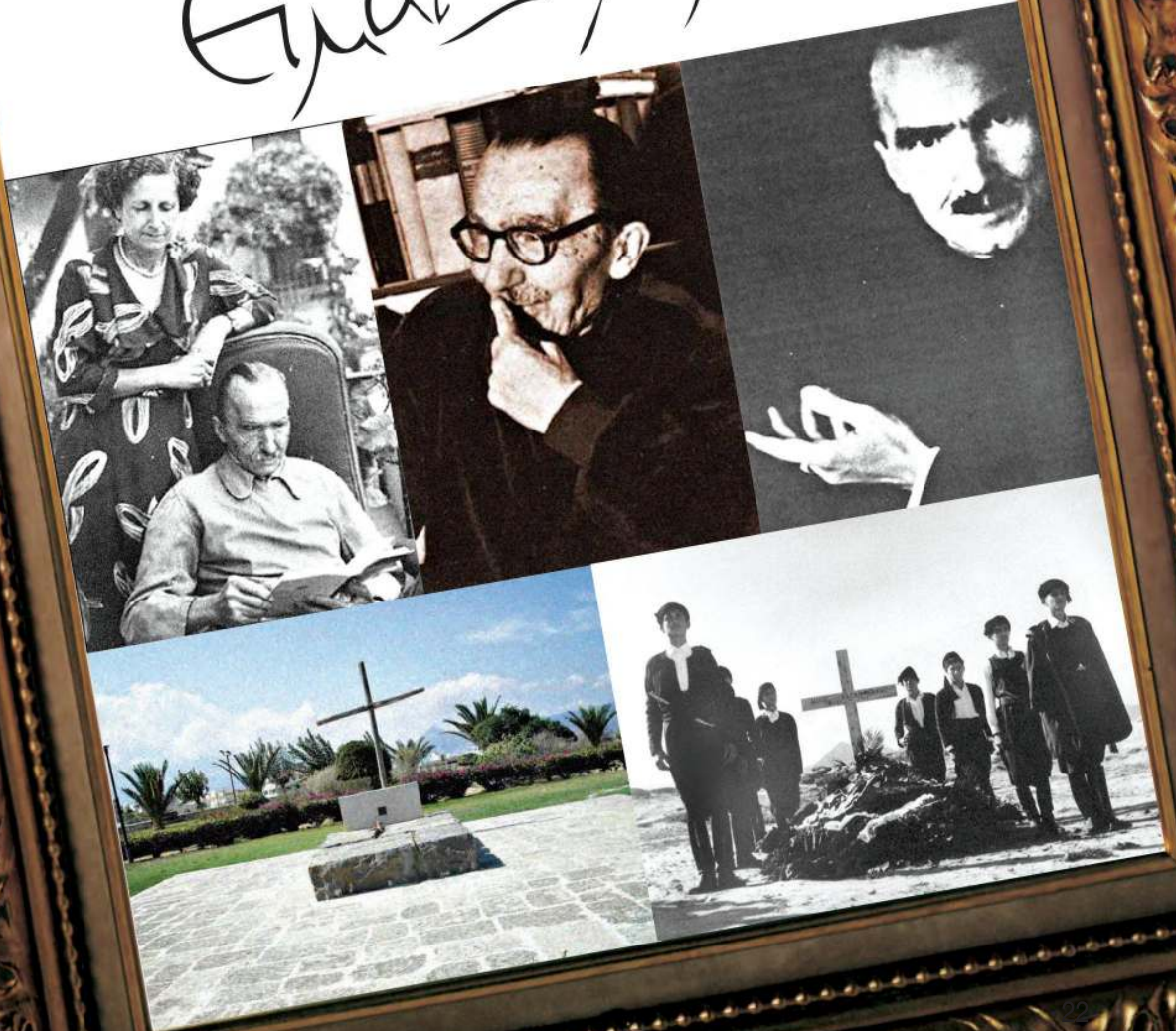
- ✓ Λίγα λόγια για την ιστορία του (πότε και πού γεννήθηκε)
- ✓ Ποια όργανα χρησιμοποιούνται στο μουσικό είδος
- ✓ Ποιοι είναι οι σημαντικότεροι μουσικοί του (σε όλον τον κόσμο, στην Ελλάδα και στην Τουρκία)
- ✓ Φωτογραφίες από συγκροτήματα ή τραγουδιστές.

6. Συζητήστε στην τάξη ποιο είναι το αγαπημένο σας μουσικό είδος και εξηγήστε γιατί σας αρέσει.

Δεν είναι ζωοζα
Δε φοβόμαι ζωοζα
Είμαι Δεσποσ

Νίκος Καζαντζάκης

50 χρόνια από το θάνατό του

Πενήντα χρόνια πέρασαν από το θάνατο του μεγάλου και ατίθασου Κρητικού λογοτέχνη. Πάνω στον τάφο του, στην Τάπια Μαρτινέγκο, στο Ηράκλειο της Κρήτης, η φράση "Δεν ελπίζω τίποτα, δε φοβάμαι τίποτα, είμαι λήπτερος" εξακολουθεί να μας θυμίζει την υψηλή σκέψη του, τη φιλοσοφική στάση του, την προσπάθεια για αξιοπρέπεια και ελευθερία.

Η ζωή του

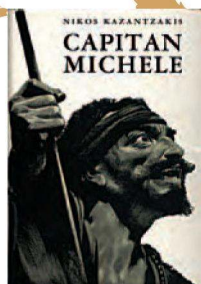
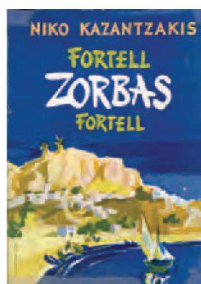
Ο Καζαντζάκης γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης, το 1883 και πέθανε στο Φράιμπουργκ της Γερμανίας το 1957. Ήταν το πρώτο παιδί του Μιχάλη Καζαντζάκη και της Μαρίας Χριστοδουλάκη. Η ζωή του, τα ταξίδια του, τα έργα του και οι σπουδές του θυμίζουν τον ομηρικό Οδυσσέα, αφού μετά τα πρώτα γράμματα στο Ηράκλειο, σπούδασε Γαλλικά και Ιταλικά στη Γαλλική Εμπορική Σχολή της Νάξου και Νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, όπου πήρε και τον διδακτορικό του τίτλο. Στο Παρίσι σπούδασε Φιλοσοφία και έκανε τη διατριβή του πάνω στον μεγάλο Γερμανό φιλόσοφο Νίτσε. Ταξίδεψε σε όλο τον κόσμο, έζησε για ένα μεγάλο διάστημα στην Αντίμπ της Γαλλίας και όταν γύρισε στην Αθήνα, παντρεύτηκε την λογοτέχνισσα Γαλάτεια Αλεξίου. Πολέμησε ως εθελοντής, στους Βαλκανικούς Πολέμους, εργάστηκε στο ιδιαίτερο γραφείο του Ελευθερίου Βενιζέλου και το 1919 διορίστηκε Γενικός Διευθυντής στο Υπουργείο Περιθάλψεως. Παντρεύτηκε σε δεύτερο γάμο, το 1945, την Ελένη Σαμίου η οποία στάθηκε στο πλάι του μέχρι το τέλος της ζωής του. Γνωρίστηκε με τις μεγαλύτερες προσωπικότητες της εποχής του και το έργο του αναγνωρίστηκε και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στους στενούς του φίλους ανήκε και ο ποιητής Άγγελος Σικελιανός.

Το έργο του

Ο Καζαντζάκης έγραψε πάρα πολλά έργα και τιμήθηκε πολλές φορές μέσα και έξω από την Ελλάδα. Το 1954 στο Παρίσι έλαβε βραβείο για το καλύτερο ξένο βιβλίο και το 1956, στη Βιέννη, το βραβείο Ειρήνης, ενώ προτάθηκε δύο φορές για το βραβείο Νόμπελ.

Στα έργα του συμπεριλαμβάνονται τρεις τόμοι θέατρο (με θέματα αρχαία ελληνικά, βυζαντινά και άλλα, αναφερόμενα σε διάφορες μεγάλες προσωπικότητες), ταξιδιωτικά, ποιήματα και, βεβαίως, μυθιστορήματα. Έγραψε ακόμη παιδικά βιβλία, μετέφρασε Όμηρο και

Από επάνω προς τα κάτω: Εξώφυλλο: «Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά» στα Ύορβηγικά, Όσλο 1953. Εξώφυλλο: «Ο Καπετάν Μιχάλης» στα Ιταλικά, Μιλάνο 1959. Εξώφυλλο: «Ο Καπετάν Μιχάλης» στα ρωσικά, Κίεβο 1965.

Ο Νίκος Καζαντζάκης στη Ζυρίχη τον Αύγουστο του 1955

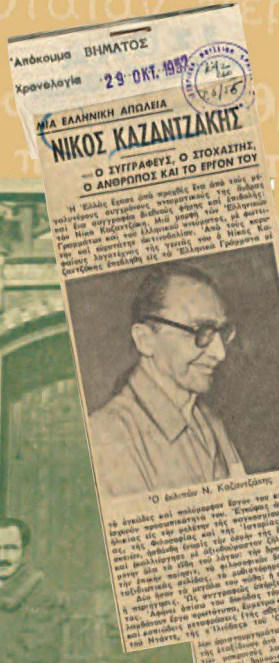
Μικρή αστραγή η ζωή μας!

Ο Νίκος Καζαντζάκης με την Έλλη Λαμπρίδη στο Βερολίνο τον Μάρτιο του 1923

Θιάσε όπου δεν μπορείς!

Berlin, Μάρτιος 1923

Απόκλιμα από την εφημερίδα «Το Βήμα» (29-10-1957) με φωτογραφίες του Νίκου Καζαντζάκη από το τελευταίο ταξίδι του στην Κίνα.

Αναπαράσταση του γραφείου του Νίκου Καζαντζάκη στην Antibes της Γαλλίας (στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης)

Α. Τάσσο. Πλάκα ξυλογραφίας με τη μορφή του Καζαντζάκη.

Να αγαπάς την ευδύμη. Να δεις, εγώ
μονάχος μου έχω χρέος να σώσω τη Γη.
Αν δε σωθεί, εγώ φταίω...

Πλάτωνα καθώς και ξένους στοχαστές και ποιητές. Σημαντικότερο έργο του είναι η Οδύσσεια, γραμμένη στα 1938, έργο γιγάντιο, αποτελούμενο από 33.333 στίχους, το οποίο γράφτηκε με πρότυπο την ομηρική Οδύσσεια και απαρτίζεται από 24 ραψωδίες, από το άλφα έως το ωμέγα. Στα ποιητικά του έργα ανήκουν οι Τερτσίνες και τα Κάντα, άσματα δηλαδή, όπου μιμήθηκε τον μεγάλο Ιταλό ποιητή Δάντη.

Οι ήρωές του

Ο Καζαντζάκης επηρεάστηκε βαθιά από τον πλούτο των αρχαίων Ελλήνων, τη σοφία των στοχαστών της Ανατολής, τη γνώση των συγχρόνων του Ευρωπαίων, αλλά και των Νεοελλήνων. Οι ήρωές του έχουν πάθος για τη ζωή και δε σκύβουν το κεφάλι μπροστά στις δυσκολίες της. Ποιος δε θυμάται τον Αλέξη Ζορμπά που ταυτίστηκε με την Ελληνική Ψυχή; «Αν ήταν στον κόσμο όλο σήμερα να διάλεγα έναν ψυχικό οδηγό... σίγουρα θα διάλεγα το Ζορμπά», αναφέρει ο Καζαντζάκης. Αυτόν τον Έλληνα που τόλμησε να πραγματοποιήσει το όνειρό του και δε δίστασε να χορέψει πάνω στα συντρίμια του. Ο χορός του είναι το γνωστό σε όλους συρτάκι του Μίκη Θεοδωράκη, από την κινηματογραφική ταινία *Αλέξης Ζορμπάς*. Η μουσική αυτή έχει ταξιδέψει σε κάθε άκρη της γης και είναι ο πιο δημοφιλής ελληνικός σκοπός.

Το έργο του Καζαντζάκη σήμερα

Το έργο του Καζαντζάκη έχει διεθνή αποδοχή. Μερικά μυθιστορήματά του, μάλιστα, έγιναν επιτυχημένες τηλεοπτικές σειρές και άλλα έγιναν κινηματογραφικές ταινίες, μέσα από τις

οποίες το νεότερο κοινό, ελληνικό και ξένο, είχε την ευκαιρία να θαυμάσει την πολύπλευρη προσωπικότητά του.

Η έκθεση για τις αναζητήσεις, τις περιπλανήσεις και το εικαστικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη, καθώς και η μόνιμη συλλογή με προσωπικά του αντικείμενα, από την κατοικία του στην Αντίμπ εγκαινιάστηκαν προσφάτως στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, στο Ηράκλειο.

Τα πιο γνωστά και πολυδιαβασμένα έργα του είναι: *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, *Καπετάν Μιχάλης*, *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, *Ο Τελευταίος Πειρασμός*, *Ο φτωχούλης του Θεού*, *Ο Βραχόκηπος*, *Οι αδερφοφάδες*, *Αναφορά στον Γκρέκο*, *Πρωτομάστορας*, *Salvatores Dei* ή *Ασκητική*, καθώς και τα ταξιδιωτικά του, όπου παρουσιάζει τις εντυπώσεις του από τα ταξίδια του στη Ρωσία, Ισπανία, Ιαπωνία, Κίνα, Αγγλία.

Συτηρία θα πει να λυτρωθείς
απ' όρους τους σωτήρες.

Ευχαριστούμε το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης -Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών- για την παραχώρηση του φωτογραφικού υλικού.

Νίκος Καζαντζάκης

1. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο, βρείτε το σωστό:

- **Ο Νίκος Καζαντζάκης ήταν:**
 - α. λογοτέχνης.
 - β. φιλόσοφος.
 - γ. και τα δύο παραπάνω.

- **Ο Καζαντζάκης πήρε διδακτορικό:**
 - α. στα νομικά.
 - β. στη φιλοσοφία.
 - γ. στα νομικά και στη φιλοσοφία.

- **Ο Καζαντζάκης σπούδασε:**
 - α. στην Ελλάδα.
 - β. στη Γαλλία.
 - γ. στην Ελλάδα και στη Γαλλία.

- **Ο Καζαντζάκης βραβεύτηκε πολλές φορές για τα έργα του:**
 - α. δύο φορές με το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας.
 - β. μία φορά με το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας.
 - γ. με το βραβείο καλύτερου ξένου βιβλίου στη Γαλλία.

- **Ο Νίκος Καζαντζάκης έγραψε:**
 - α. μυθιστορήματα και ποίηση.
 - β. ταξιδιωτικά, μεταφράσεις και φιλοσοφικά έργα.
 - γ. και τα δύο παραπάνω.

- **Από το έργο του εμπνεύστηκαν:**
 - α. καλλιτέχνες του κινηματογράφου.
 - β. μουσικοσυνθέτες.
 - γ. καλλιτέχνες του κινηματογράφου και μουσικοσυνθέτες.

2. Σημειώστε δίπλα στις παρακάτω προτάσεις Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ):

- Ο Νίκος Καζαντζάκης γεννήθηκε και πέθανε στο Ηράκλειο Κρήτης.
- Εκτός του ότι μετέφρασε με μεγάλη επιτυχία τον Όμηρο έγραψε και ο ίδιος τη δική του Οδύσσεια.
- Βραβεύτηκε με το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας.
- Μερικά από τα μυθιστορήματά του έγιναν σενάρια ταινιών.
- Η σκέψη του επηρεάστηκε από την αρχαία ελληνική φιλοσοφία, τη νεότερη φιλοσοφία και τις θρησκείες της Ανατολής.
- Τις τελευταίες μέρες της ζωής του τις πέρασε στη Γαλλία.

3. Συζητώντας με τους συμμαθητές σας αποφασίστε με ποιο μυθιστόρημά του ο Καζαντζάκης έκανε γνωστούς τους Νεοέλληνες και την Ελλάδα σε όλο τον κόσμο.

4. Προσπαθήστε να γράψετε λίγα λόγια για τον Νίκο Καζαντζάκη και το έργο του ξεκινώντας από τη φράση: «Δεν ελπίζω τίποτα, δε φοβάμαι τίποτα, είμαι λέφτερος».

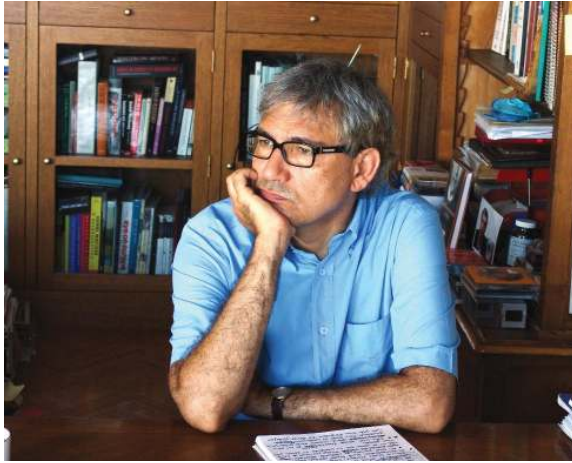

5. Βρείτε τη σωστή λέξη για να συμπληρώσετε τα κενά:

- Ο Νίκος Καζαντζάκης εκτός από λογοτέχνης θεωρείται και _____.
α. δημοσιογράφος **β.** φιλόσοφος **γ.** διπλωμάτης
- Ο Καζαντζάκης ήταν _____ άνθρωπος.
α. θρησκευόμενος **β.** καλός **γ.** σκεπτόμενος
- Τα _____ του έγιναν ταινίες.
α. διηγήματά **β.** μυθιστορήματά **γ.** ταξιδιωτικά
- Προτάθηκε δύο φορές για Νόμπελ _____.
α. ειρήνης **β.** φιλοσοφίας **γ.** λογοτεχνίας
- Με το έργο του ο Καζαντζάκης έγινε γνωστός _____.
α. παγκοσμίως **β.** πανελλαδικώς **γ.** πανευρωπαϊκά

Ορχάν Παμούκ

- Ο Ορχάν Παμούκ είναι Τούρκος λογοτέχνης,
- που γεννήθηκε στην Ιστανμπούλ το 1952. Σπού-
- δασε αρχιτεκτονική και δημοσιογραφία, πολύ
- γρήγορα όμως αφιερώθηκε στη λογοτεχνία.
- Το 1978 σε ηλικία μόλις εικοσιέξι ετών δημο-
- σίευσε το πρώτο του μυθιστόρημα «Τζεβντέτ
- Μπέης και Υιού», ένα ογκώδες έργο εξακοσίων
- είκοσι σελίδων, στο οποίο αφηγείται, μέσα
- από την ιστορία τριών γενεών μιας οικογένειας
- Τούρκων εμπόρων, τη δημιουργία της τουρκικής
- αστικής τάξης και της σύγχρονης Τουρκίας
- (κίνημα των Νεοτούρκων 1908, στρατιωτικό
- πραξικόπημα 1971). Ακολούθησαν το 1983
- «Το Σπίτι της σιωπής», το 1985 «Το Λευκό κά-
- στρο» και το 1990 «Το Μαύρο βιβλίο». Στην
- Ελλάδα έχουν κυκλοφορήσει επίσης τα μυθι-
- στορημάτά του «Καινούργια ζωή», «Ισταν-
- μπούλ», «Με λένε κόκκινο», «Το χιόνι», «Άλλα
- χρώματα». Έχει τιμηθεί με πολλά λογοτεχνικά
- βραβεία στη χώρα του και το έργο του έχει
- ήδη μεταφραστεί στα γαλλικά, τα αγγλικά, τα
- αραβικά και τα γερμανικά. Το 2005, ενώ αντι-
- μετώπιζε προβλήματα στην Τουρκία εξαιτίας
- του ότι αναφέρθηκε δημόσια στη γενοκτονία
- των Αρμενίων, τιμήθηκε με το Βραβείο Ειρήνης
- των Γερμανών βιβλιοπωλών στη Διεθνή Έκθεση
- Βιβλίου της Φρανκφούρτης. Το 2006 τιμήθηκε
- με το Νόμπελ Λογοτεχνίας για το σύνολο του
- έργου του.

<http://www.greekbooks.gr/orhan-pamuk.person>, 2011
(δισκευή)

Συνέντευξη από τον Ορχάν Παμούκ

Ο νομπελίστας Τούρκος συγγραφέας μιλάει στο «ΒΗΜΑ» για την αγαπημένη του Ιστανμπούλ.

[...]

Καθώς σας ακούω, αναρωτιέμαι, αν μπορούσα να σας έχω ξεναγώ για μία ημέρα στην Κωνσταντινούπολη, πού θα με πηγαίνατε...

«Δε θα σας πήγαινα στα μέρη που προβάλλουν οι τουριστικοί οδηγοί και στα αξιοθέατα. Θα σας οδηγούσα στα σοκάκια και στις παλιές γειτονιές, θα σας άφηνα να περπατήσετε και να χαθείτε στην πόλη ακολουθώντας το ένστικτό σας, θα σας άφηνα τελικά να την ανακαλύψετε μόνη σας».

Εγώ την αποκαλώ Κωνσταντινούπολη, εσείς την αποκαλείτε Ιστανμπούλ. Οι δύο ονομασίες δίνουν εντελώς διαφορετικό νόημα στην ίδια πόλη;

«Στην ίδια πόλη αναφέρονται, αλλά σε διαφορετικές περιόδους της ιστορίας της. Η πόλη είναι μία, αλλά η ιστορία της είναι ένα μείγμα των διαφορετικών πολιτισμών που έζησαν στην περιοχή γύρω από τον Βόσπορο, και μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για πολιτισμούς πάρα πολλών αιώνων».

Πολλοί θεωρούν την Κωνσταντινούπολη τη Νέα Υόρκη της Ανατολής. Εσείς, που έχετε ζήσει και στις δύο πόλεις, τι πιστεύετε για αυτό;

«Η Ιστανμπούλ και η Νέα Υόρκη μοιάζουν πραγματικά, είναι πολύπλοκες πόλεις, στους δρόμους τους συναντάς ένα πολύχρωμο πλήθος, έχουν αυτή την πλούσια ζωντάνια, αποπνέουν δυναμισμό, είναι γεμάτες από ενεργητικότητα. Λίγες πόλεις στον κόσμο συγκεντρώνουν όλα αυτά τα χαρακτηριστικά. Απολαμβάνω την αίσθηση ότι διαρκώς κάτι γίνεται στην πόλη, ότι βρίσκομαι στο κέντρο ενός κόσμου – πείτε το όπως θέλετε, Εγγύς Ανατολή, Ανατολική Μεσόγειος ή Βαλκάνια. Μου αρέσουν τα εστιατόρια που μένουν συνεχώς ανοιχτά, το μανάβικο στη γειτονιά μου που λειτουργεί όλο το εικοσιτετράωρο όπως τα μικρά μπακάκια στη Νέα Υόρκη. Να έχετε όμως υπόψη σας ότι αυτή η κοσμοπολίτικη εικόνα της Ιστανμπούλ είναι σχετικά πρόσφατη και πολύ διαφορετική από την εικόνα της πόλης πριν από 30 χρόνια. Τότε ήταν μια πόλη φτωχή, χωρίς ενεργητικότητα, χωρίς τον σημερινό πλούτο που δίνει την εντύπωση ότι διαρκώς συμβαίνουν πράγματα στην πόλη».

[...]

<http://www.tovima.gr>, 9/1/2011 (διασκευή)

Ορχάν Παμούκ – Συνέντευξη από τον Ορχάν Παμούκ

1. Διαβάστε το κείμενο 9 και απαντήστε στις ερωτήσεις:

- Πότε και πού γεννήθηκε ο Ορχάν Παμούκ;
- Τι σπούδασε;
- Με τι ασχολείται σήμερα;
- Σε ποια γλώσσα γράφει τα έργα του; Σε ποιες άλλες γλώσσες αυτά έχουν μεταφραστεί; Ποια έχουν μεταφραστεί και στα ελληνικά;
- Ποια βραβεία λογοτεχνίας έχει πάρει;

2. Διαβάστε το κείμενο 10 και απαντήστε στις ερωτήσεις:

- Σε ποια μέρη της Κωνσταντινούπολης θα ξεναγούσε έναν επισκέπτη ο Ορχάν Παμούκ;
- Τι πιστεύει για τα δύο ονόματα που αναφέρονται στην ίδια πόλη;
- Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές πιστεύει ότι υπάρχουν ανάμεσα στην Κωνσταντινούπολη και στη Νέα Υόρκη;
- Γιατί η δημοσιογράφος τού κάνει ερωτήσεις σχετικά με την Κωνσταντινούπολη;

3. Σκεφτείτε ποιοι μπορεί να είναι οι τίτλοι των βιβλίων του Ορχάν Παμούκ στα τουρκικά. Ψάξτε στο διαδίκτυο για να βρείτε αν τους έχετε μεταφράσει σωστά.

4. Διαλέξτε κάποια από τα βιβλία του Παμούκ που έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά και βρείτε στο διαδίκτυο κείμενα που περιγράφουν σύντομα την υπόθεσή τους. Στη συνέχεια, διαλέξτε ένα ή δύο βιβλία και γράψτε κι εσείς μια σύντομη περίληψη για αυτά, για να τη δημοσιεύσετε στη σχολική εφημερίδα στη στήλη «Εκδόσεις-Βιβλία».

5. Γνωρίζετε άλλους διάσημους Τούρκους λογοτέχνες; Βρείτε πληροφορίες για αυτούς και γράψτε ένα σύντομο βιογραφικό τους, όπως αυτό στο κείμενο 9. Μην ξεχάσετε να αναφέρετε:

- Πού και πότε γεννήθηκαν
- Λίγα λόγια για τη ζωή και τις σπουδές τους
- Τα σημαντικότερα έργα τους και σε ποιες γλώσσες έχουν μεταφραστεί. Τους τίτλους των έργων στα ελληνικά, αν υπάρχουν.
- Ποια βραβεία έχουν πάρει.

Αρά Γκιουλέρ – Το μάτι της Κωνσταντινούπολης

Στην Κωνσταντινούπολη κυκλοφορεί ένας ζωντανός θρύλος της παγκόσμιας φωτογραφίας. Στα 81 του σήμερα ο Τουρκοαρμένιος Γκιουλέρ ανέδειξε με τη φωτογραφική του ματιά την αγαπημένη του Πόλη. Δικαίως τον αποκαλούν «το μάτι της Ιστανμπούλ». Έχει κάνει «το γύρο του κόσμου τρεις φορές», όπως λέει ο ίδιος, έχει τιμηθεί με δεκάδες διεθνείς διακρίσεις για τα περισσότερα από είκοσι φωτογραφικά του λευκώματα. Δούλεψε ως πολεμικός φωτορεπόρτερ για τα μεγαλύτερα περιοδικά: το “Time”, το “Stern”, το “Paris Match”. Έγινε μέλος της ζηλευτής ελίτ των φωτογράφων του πρακτορείου Magnum. Γνώρισε και αιχμαλώτισε σε πορτρέτα διασημότητες του περασμένου αιώνα, όπως ο Πικάσο και ο Νταλί.

Συχνάζει σχεδόν καθημερινά στο «δικό του» δημόσιο χώρο, ένα καφενείο σε μια πάροδο της Ιστικλάλ, της «Λεωφόρου του Πέρα» των παλιών Ρωμιών, το οποίο έχει το όνομά του.

Το «Αρά Καφέ» είναι στέκι διανοουμένων, φοι-

τητών και φωτογράφων. Φιλοξενεί μια μόνιμη ασπρόμαυρη έκθεση στους τοίχους, με υλικό ανθρωποκεντρικό, από τις δεκαετίες του 1950 και του 1960, διασώζει μια ξεχασμένη και άγνωστη στους πιο πολλούς Κωνσταντινούπολη. Βλέπεις συνοικίες που τώρα πια εξαφανίστηκαν, μαχαλάδες με παράγκες που έγιναν πολυκατοικίες. Γυρίζοντας το βλέμμα σου λίγο πιο πέρα, χαμίνια τρέχουν στα σοκάκια. Δίπλα τους, σε άλλη εικόνα, ψαράδες στο Βόσπορο παρέα με εκατοντάδες γλάρους. Ένα παρελθόν είναι αραδιασμένο απλά αλλά βαριά τριγύρω, διηγείται ιστορίες χωρίς λόγια. Ακόμη και τα σουπλά στα τραπέζια έχουν τυπωμένες φωτογραφίες του.

Ο Αρά είναι βασιλιάς στο θρόνο του. Πάντα περιτριγυρισμένος από κόσμο, κάθεται σε ένα τραπέζι που αδειάζει μόλις μπαίνει στο μαγαζί. Η παρέα του είναι μόνιμη, σαν τις φωτογραφίες στους τοίχους. Και μοιάζει πολύ απασχολημένος για την ηλικία του.

«Τι θα συμβουλευάτε τους νέους που θέλουν να ασχοληθούν με τη φωτογραφία;» ρωτάμε. Η απάντηση είναι ξεκάθαρη και απόλυτη: «Αν κάποιος δεν είναι από πλούσια οικογένεια, να μην ασχοληθεί με τη φωτογραφία! Δεν μπορείς να ζεις κάνοντας μόνο φωτογραφία, εκτός εάν δεν έχεις ανάγκη από λεφτά. Διαφορετικά θα γίνεις σκλάβος στις μεγάλες εταιρίες, είτε αυτές είναι διαφημιστικές είτε εκδοτικές». Αδιάλλακτος στις απόψεις του, αλλά πάντα χαμογελαστός, κινείται και μιλάει με τη σιγουριά του ανθρώπου που είδε, έζησε και απολαμβάνει την αναγνωρισιμότητα με άνεση. Ο Αρά Γκιουλέρ ξέρει πόσο βαρύ είναι το όνομά του.

Ιάκωβος Χατζησταύρου, περ. «Ταχυδρόμος», εφημ. *TA NEA*, 29/08/2009 (δισκευή)

«Γεννήθηκα λίγο πιο πάνω από του Πέρα, όπως λέτε εσείς οι Ρωμιοί την Ιστικάλ, το 1928. Οι γονείς μου ήταν εύποροι. Ο πατέρας μου είχε φαρμακείο εδώ. Από μικρός μπήκα στη φωτογραφία, αν και είχα τελειώσει το Οικονομικό Πανεπιστήμιο. Δούλεψα για λίγο στην εφημερίδα “Τένι Ιστανμπούλ”, το 1949 έκανα το στρατιωτικό μου ως αξιωματικός και μετά εργάστηκα στην εφημερίδα “Χουριέτ” και στην τουρκική έκδοση του περιοδικού “Life”», λέει.

Μας εκπλήσσει αποκηρύσσοντας κατηγορηματικά τον όρο «φωτογράφος». «Όχι, δεν είμαι φωτογράφος, μισώ τη φωτογραφία! Είμαι δημοσιογράφος, γιατί θέλω να βλέπω την πραγματικότητα, τις πραγματικές ιστορίες και ειδήσεις, και όχι να φωτογραφίζω δέντρα και παιδάκια, δε μου αρέσει αυτή η φωτογραφία». Δηλαδή; «Δηλαδή, για να καταλάβεις, αν εκραγεί μια βόμβα, ο φωτορεπόρτερ τρέχει αμέσως επί τόπου για να βγάλει φωτογραφίες. Αντίθετα, ο φωτογράφος φεύγει μακριά, γιατί φοβάται και δε θέλει να πεθάνει. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ εμένα και ενός φωτογράφου», εξηγεί.

Αρά Γκιουλέρ – Το μάτι της Κωνσταντινούπολης

1. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο, βρείτε το σωστό:

- **Ο Αρά Γκιουλέρ γεννήθηκε:**
 - α. στο «Πέρα» της Κωνσταντινούπολης.
 - β. στο Ιστικλάλ του Ιστανμπούλ.
 - γ. και τα δύο παραπάνω είναι σωστά.

- **Ως νεαρός πρώτα:**
 - α. έκανε το στρατιωτικό του.
 - β. βοηθούσε τον πατέρα του στο φαρμακείο.
 - γ. δούλεψε σε μια εφημερίδα ως φωτογράφος.

- **Ο Αρά Γκιουλέρ εργάστηκε ως:**
 - α. φωτογράφος.
 - β. φωτορεπόρτερ.
 - γ. και τα δύο παραπάνω.

- **Στα 81 χρόνια του ο Γκιουλέρ:**
 - α. έχει αποσυρθεί τελείως από τη δουλειά.
 - β. δίνει μόνο συνεντεύξεις.
 - γ. είναι αρκετά απασχολημένος για την ηλικία του.

- **Όπως λέει ο ίδιος ο Γκιουλέρ:**
 - α. έχει κάνει το γύρω του κόσμου.
 - β. έχει ταξιδέψει σ' όλη την Ευρώπη.
 - γ. έχει κάνει το γύρω του κόσμου τρεις φορές.

- **Ο Αρά θεωρεί τον εαυτό του:**
 - α. φωτορεπόρτερ.
 - β. δημοσιογράφο.
 - γ. φωτογράφο.

- **Εργάστηκε στο εξωτερικό μεταξύ άλλων και:**
 - α. στη Daily Telegraph, Le Monde, Spiegel.
 - β. στο Time, στο Stern, στο Paris Match.
 - γ. στο Vogue, στο Life, στο Elle.

2. Σημειώστε δίπλα στις παρακάτω προτάσεις Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ):

- Όταν άρχισε να ασχολείται με τη φωτογραφία δούλεψε στην εφημερίδα “Χουριέτ”.
- Ο Αρά Γκιουλέρ σπούδασε φωτογραφία στο πανεπιστήμιο.
- Ο Γκιουλέρ βραβεύτηκε δεκάδες φορές στο εξωτερικό για τις φωτογραφίες του.
- Ο Αρά είναι ιδιοκτήτης του «Αρά Καφέ».
- Ο Αρά Γκιουλέρ θέλει να τον αποκαλούν δημοσιογράφο.
- Πιστεύει πως οι νέοι που έχουν ταλέντο πρέπει οπωσδήποτε να ασχοληθούν επαγγελματικά με τη φωτογραφία.

3. Κοιτάξτε τις φωτογραφίες και στη συνέχεια συζητήστε με τους συμμαθητές σας γιατί τον Αρά Γκιουλέρ τον αποκαλούν «το μάτι της Κωνσταντινούπολης».

4. Μπορείτε να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη ή φράση με τη σημασία της;

αδιάλλακτος	στενός δρόμος που οδηγεί σε άλλον μεγαλύτερο
αιθαλής	όνομα με αξία
αικίνητος	αυτός που δεν κάνει συμβιβασμούς, αυτός που δεν αλλάζει γνώμη
οικτίζει	1. άνθρωπος που διατηρεί τη νεανική του ζωντάνια, 2. το φυτό που κρατάει τα φύλλα του όλο τον χρόνο
η πάροδος	1. αυτός που κινείται συνεχώς, 2. ο ακούραστος
βαρύ όνομα	λυπάται κάποιον

5. Φανταστείτε ότι είστε δημοσιογράφος και σας ζητάνε να γράψετε ένα μικρό άρθρο για τον Αρά Γκιουλέρ. Τι θα γράφατε;

